

Bensiinin, petrolin ja naftan hankintasopimus.

N:o 112/34 Tekn.

Puolustusministeriö, jota alempana nimitetään ministeriöksi, sekä toiminimi Suomalainen Shell Osakeyhtiö, Helsinki, jota alempana nimitetään hankkijaksi, ovat tehneet seuraavan hankintasopimuksen:

1 §.

TAVARAN LAJI, MÄÄRÄ, TOIMITUSPAIKKA JA HINTA.

Hankkija sitoutuu ministeriölle ja kaikille muille valtion virastoille ja laitoksille, joihin luetaan myös valtion teollisuus- ja liikelaitokset, toimittamaan 3. §:ssä mainittujen laatuvaatimusten mukaan toistaiseksi ministeriön ja muitten valtionlaitosten tilausten perusteella, bensiiniä vuosittain enintään kolmetuhatta (3000) tonnia, petroliä vuosittain enintään kaksituhatta (2000) tonnia ja naftaa vuosittain enintään kaksituhatta (2000) tonnia, kaikki tullattuna, allaoleviin hintoihin:

I. Toimitettaessa seuraavilla paikkakunnilla:

A. **bensiiniä kiloittain** vuokravapaissa kelpoississa galvanoiduissa rauta-astioissa kokoastiottain suoraan hankkijan varastosta vapaasti rautatievaunuun, alukseen tai vastaanottajan varastoon;

B. **bensiiniä litroittain** vähinerin hankkijan bensiinimittareista;

C. **petroliä kilottain** vuokravapaissa kelpoississa astioissa koko- tai puoliastiottain (petroliä 1/2-astioissa toimitettaessa — sikäli kuin hankkija voi täten tavaraa toimittaa — veloitetaan kultakin 1/2-astialta yhden markan lisämaksu) suoraan hankkijan varastosta vapaasti rautatievaunuun, alukseen tai vastaanottajan varastoon;

D. **naftaa** (kaasuöljyä) kiloittain vuokravapaissa kelpoississa astioissa kokoastiottain suoraan hankkijan varastosta vapaasti rautatievaunuun, alukseen tai vastaanottajan varastoon:

Toimituspaikka	A	B	C	D
	Bensiini Hinta nettokiloilta Smk.	Bensiini Hinta litralta Smk.	Petroli Hinta nettokiloilta Smk.	Nafta Hinta nettokiloilta Smk.
1. Helsinki	4: 05	3: 15	1: 45	1: 25
2. Degerby	4: 15	3: 25	1: 45	1: 25
3. Forssa	4: 15	3: 25	1: 55	1: 35
4. Godby	4: 15	3: 25	1: 45	1: 25
5. Hamina	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30
6. Hanko	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30
7. Hiittinen	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30
8. Iisalmi	4: 40	3: 35	1: 65	1: 50
9. Joensuu	4: 25	3: 30	1: 55	1: 40
10. Jyväskylä	4: 40	3: 40	1: 70	1: 50
11. Kajaani	4: 45	3: 40	1: 70	1: 55
12. Karjaa	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30
13. Kauliranta	4: 35	3: 45	1: 70	1: 60
14. Kemi	4: 20	3: 30	1: 65	1: 45
15. Kokkola	4: 15	3: 25	1: 60	1: 45
16. Kotka	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30
17. Kristiina	4: 15	3: 25	1: 55	1: 40
18. Kuopio	4: 25	3: 30	1: 55	1: 40
19. Käkisalmi	4: 25	3: 30	1: 55	1: 45
20. Lahdenpohja	4: 25	3: 30	1: 55	1: 45
21. Lahti	4: 20	3: 25	1: 60	1: 40
22. Lappeenranta	4: 15	3: 25	1: 50	1: 35
23. Loviisa	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30
24. Maarianhamina	4: 15	3: 25	1: 45	1: 25
25. Mikkeli	4: 25	3: 30	1: 55	1: 40
26. Mänttä	4: 30	3: 40	1: 60	1: 40
27. Nurmes	4: 45	3: 45	1: 65	1: 55
28. Oulu	4: 20	3: 30	1: 65	1: 45
29. Petsamo	4: 50	3: 50	1: 75	1: 30
30. Pietarsaari	4: 15	3: 25	1: 60	1: 45
31. Pori	4: 10	3: 20	1: 55	1: 35
32. Porvoo	4: 05	3: 15	1: 45	1: 25
33. Punkasalmi	4: 25	3: 30	1: 55	1: 40
34. Raahe	4: 20	3: 30	1: 65	1: 45

Toimituspaikka	A	B	C	D
	Bensiini Hinta nettokilolta Smk.	Bensiini Hinta litralta Smk.	Petroli Hinta nettokilolta Smk.	Nafta Hinta nettokilolta Smk.
35. Rauma	4: 10	3: 20	1: 55	1: 35
36. Rovaniemi	4: 35	3: 45	1: 70	1: 60
37. Salo	4: 05	3: 15	1: 50	1: 35
38. Savonlinna	4: 25	3: 30	1: 55	1: 40
39. Seinäjoki	4: 20	3: 30	1: 60	1: 40
40. Sortavala	4: 25	3: 30	1: 55	1: 45
41. Suolahti	4: 40	3: 40	1: 70	1: 50
42. Tammisaari	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30
43. Tampere	4: 20	3: 30	1: 55	1: 35
44. Terijoki	4: 05	3: 15	1: 45	1: 40
45. Toijala	4: 25	3: 30	1: 60	1: 40
46. Turku	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30
47. Tyrvää	4: 25	3: 30	1: 60	1: 40
48. Usikaupunki	4: 10	3: 20	1: 50	1: 35
49. Vaasa	4: 15	3: 25	1: 55	1: 35
50. Valkom	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30
51. Vammala	4: 25	3: 30	1: 60	1: 40
52. Viipuri	4: 05	3: 15	1: 45	1: 30

Näistä varastoista tavaraa toimitettaessa noudatetaan tähän sopimukseen liitettyjä kuljetusmääräyksiä.

II. Toimitettaessa **bensiiniä litroitain** vähin erin hankkijan bensiniimitareista muualla kuin edellä I. kohdassa mainituilla paikkakunnilla

piirissä n:o 1 ... Smk. 3: 30 litralta,	Kuusamon kirkonkylässä Smk. 4: 05 litralta
» » 2 ... » 3: 45 » , paitsi	Sodankylässä ..... » 3: 95 »
Riihimäellä ... » 3: 30 »	Ivalossa ..... » 3: 85 »
piirissä n:o 3 ... » 3: 60 »	Virtaniemessä ..... » 3: 85 » ja
» » 4 ... » 3: 65 » ja	Salmijärvellä ..... » 3: 65 »
» » 5 ... » 4: 25 » , paitsi	

Näitten hintapiirien rajat ovat seuraavat:

Piiri n:o 1 käsittää Turun ja Porin läänin, Uudenmaan läänin sekä Vuoksen (Suvannon) länsieteläpuolella olevan osan Viipurin läänin, kulkién piirin raja Mikkelin ja Viipurin läänien rajalta Saimaan Patasaaren kohdalta Saimaata pitkin Kutvelan kanavan kautta suoraan Vuoksenniskaan.

Piiri n:o 2 käsittää Vaasan, Hämeen ja Mikkelin läänit sekä Vuoksen itä-pohjoispuolella olevan osan Viipurin läänin.

Piiri n:o 3 käsittää lounaisosan Oulun läänin viivaan asti, joka on vedetty Kaulirannasta suoraan Rovaniemelle, Taivalkoskelle, Kontiomäelle ja sieltä rautatielinjaa pitkin Murtomäkeen yhtyen siellä läänin rajaan.

Piiri n:o 4 käsittää Kuopion läänin sekä Oulun läänistä sen osan, joka on 3:n piirin itäpuolella, ulottuen pohjoisessa Taivalkoskelta suoraan itärajaan vedettyyn viivaan asti.

Piiri n:o 5 käsittää kokonaan 3:n ja 4:n piirin pohjoispuolella olevan osan maata.

Niillä paikkakunnilla, joiden kautta piirirajat kulkevat, veloitetaan halvemman piirin hinta.

III. Toimitettaessa bensiniä, petroliä ja naftaa valtion säiliövaunussa hinnat ovat 10 penniä kilolta ja hankkijan säiliövaunussa 5 penniä kilolta edellä I. kohdassa mainittuja hintoja halvemmat.

IV. Toimitettaessa tavaraa täysin laivanlastein sovitaan hinta kussakin tapauksessa erikseen.

Vastaanottaja on velvollinen palauttamaan tyhjät astiat rahtivapaasti samalle hankkijan varastopaikkakunnan asemalle tai satamaan, josta tavarán lähetys tapahtui. Palauttamattomista galvanoiduista 1/1-rauta-astioista hankkija on oikeutettu veloittamaan Smk. 300:— ja galv. 1/2-astioista Smk. 150:— sekä puu- ja mustista peltiastioista Smk. 100:— kappaleelta.

2 §.

HINTOJEN MUUTOKSET JA SUHDE YLEISIIN HINTOIHIN.

1 §:n I ja II kohdissa mainitut hinnat ovat voimassa heinäkuun 1 p:stä 1934 lukien toistaiseksi. Mikäli hankkija muuttaa näitten tuotteitten yleisiä markkinahintoja Suomessa tämän sopimuksen voimassaoloaikana, koroitetaan tai alennetaan myöskin valtiolle toimitettavan tavarán hintoja samanaikaisesti ja vastaavin määrin, mutta kuitenkin niin, että valtiolle kiloittain kokoastioissa (petroliä myös 1/2-ast.) tavaraa toimitettaessa

bensiinin hinta on 40 (neljäkymmentä) penniä,	
petrolin » » 20 (kaksikymmentä) » ja	
naftan » » 10 (kymmenen) »	

nettokiloa kohti alempi kuin edellä 1 §:n I kohdassa mainituilla varastopaikoilla hankkijan kulloinkin määräämät yleiset tukkuhinnat.

Litroitain vähin erin varastopaikkakunnilla hankkijan bensiinimittareista toimitettavan bensiinin hinta on 20 (kaksikymmentä) penniä alle niiden litroitain ostettavan bensiinin hintojen, jotka hankkija kunkin tukkuhinnan muutoksen (kiloittain, astioittain toimitettavan tavarana) tapahtuessa puolestaan ilmoittaa jälleenmyyjille käytäntöön otettaviksi yleisiksi litranhinnoiksi.

Muualla kuin mainituilla varastopaikkakunnilla hankkijan bensiinimittareista litroitain vähin erin toimitettavan bensiinin hintojen ero pidetään kaikissa hintapiireissä varastopaikkakuntien litranhintoihin nähden yhtä suurena kuin edellä on merkitty.

Jos »Shell»-bensiiniä myydään jollakin paikkakunnalla muille halvemmalla kuin valtion maksettavaksi sovittu litrahinta +20 penniä on, veloitetaan valtionlaitoksilta tavarasta asianomaisen myyjän yleisesti paikkakunnalla pitämä litrahinta -20 penniä, edellyttäen, että valtion otto on tapahtunut tältä myyjältä.

Jos hankkija poikkeustapauksessa myy tämän sopimuksen mukaisia tuotteita muille tukkuostajille sellaisin ehdoin, että enimmänsä alennuksia saaneen tukkuostajan ostojen keskinettohinta on alhaisempi kuin valtion maksama keskihinta, niin hankkija sitoutuu myöntämään valtiolle lisää sellaisen alennuksen, että valtion keskihinta tällöin tulee samaksi kuin sanotun tukkuostajan maksama keskihinta. Mainitut keskihinnat lasketaan neljännesvuosittain ja samalta ajanjaksolta otetaan kulloinkin huomioon valtiolle tuleva lisäalennus, jonka suoritus tapahtuu hyvityslaskun muodossa tai muulla ministeriön ja hankkijan kesken erikseen sovittavalla tavalla.

Kaikista hinnanmuutoksista hankkija on velvollinen hyvissä ajoin puolustusministeriölle ilmoittamaan.

3 §.

TAVARAN LAATU.

Tavaran tulee olla ainakin yhtä hyvää kuin seuraavat analyysit ja vaatimukset osoittavat:

Bensiini:

Ominaispaino +15° C	0.715—0.725
Kiehumisen alkaa	ei alle +30° C
105° C ylitislautuu	50 vol. %
Tislauksen loppu	noin 195° C
Hopeanitraattikoe	negatiivinen
Karbiidikoe	negatiivinen
Lakmusreaktio	neutraalinen
Suodatinpaperikoe	ei rasvatplää eikä hajua

Valaistuspetroli:

Petrolin tulee olla kirkasta, väritöntä sekä vapaata epäpuhtauksista ja vedestä.

Ominaispaino +15° C n. 0.810.

Petrolin tulee tislautua jotenkin täydellisesti 150° ja 300° C välillä.

Liekehmittispiste vähintään 25° C (Abelin mukaan määrättynä)

Karbyripitoisuus enintään n. 10 %.

Vielä -25° C:ssa petrolin täytyy pysyä kirkkaana ja juoksevana.

Moottoripetroli:

Petrolin tulee olla kirkasta sekä vapaata vedestä ja mekaanisista epäpuhtauksista.

Ominaispaino +15° C	0.800—0.820
Kiehumisen alku	noin 150° C
200° C mennessä tulee tislautua	n. 60 %
250° C » »	n. 90 %
Tislauksen loppupiste	n. 275° C
Rikkiä enintään	0,1 %

Petrolin tulee sisältää vähintään 15 % aromaattisia aineita.

Petrolin tulee olla neutraalista sekä vapaata korrodoivasta ristikistä ja muista syövyttävistä aineista.

Nafta:

Ominaispaino +15° C:ssa	0,82—0,88
Viskositeetti E 20° C	noin 1,3
Liekehmittispiste (av.upokk.)	vähintään 65° C
Jähmettymispiste	-15° C
Tislauksen alaraja	noin 200° C
» yläraja	» 350° C
noin 60—70 % naftasta tulee tislautua	300° C mennessä
Tuhkaa enintään	0,05 %
Vettä »	0,5 %
Rikkiä »	0,7 %

Vapaa hapoista.

Teknillisen kehityksen mahdollisesti myöhemmin vaatimista laadunmuutoksista sovitaan erikseen.

4 §.

TOIMITUSAIKA.

Tavaran toimitus on suoritettava viipymättä ja viimeistään viidentoista päivän kuluessa tilauksen saapumisesta. Hankkijan bensiinimittareista, mikäli niistä tavaraa yleensä myydään, on bensiiniä luovutettava välittömästi heti, kun tilaus on mittarin (bensiiniaseman) hoitajalle annettu.

Tämä sopimus on voimassa heinäkuun 1 päivästä 1934 alkaen toistaiseksi.

Irtisanomisaika molemmiin puolin on kuusi (6) kuukautta.

5 §.

TAVARAN TILAAMINEN, VASTAANOTTO JA TARKASTUS.

Tavarahan tilaaminen tapahtuu kirjallisesti tarkoitusta varten painettuja numeroituja lomakkeita käyttämällä. Vastaanottaja on velvollinen saamastaan tavarasta antamaan jokaisen oton tapahduttua tilauslomakkeen, joka on varustettava asianomaisen viraston tai laitoksen leimalla, kuitattuna varaston tai mittarin hoitajalle.

Petrolia tilattaessa on tilauslippuun tilaajan merkittävä, kumpaa petrolilaatua tilaus koskee.

Tavarahan tarkastuksesta huolehtii puolustusministeriön kemiallinen koelaitos ja ainoastaan sen suorittama tarkastus on asianosaisia sitova. Tarkastukseen ministeriö on oikeutettu maksutta käyttämään keskimäärin kymmenen (10) kiloa kutakin tavaralajia kuukausittain.

6 §.

MAKSUEHDOT JA LASKUTUS.

Maksu suoritetaan senjälkeen kun vastaanotetut määrät ja niistä annetut laskut on tarkastettu ja hyväksytty. Laskut on kuukausittain lähetettävä kahtena kappaleena, joista toiseen on näkyvästi merkittävä »jäljennös», suoraan asianomaiselle virastolle tilauslipussa olevan leiman mukaan. Laskuissa on mainittava minkä numeroiset ja määräiset tilausliput kuhunkin laskutettuun määrään sisältyvät. Tilausliput on sitäpaitsi liitettävä laskuun. Tyhjistä astioista on veloitussamoin kuin hyvityslaskut kirjoitettava erikseen.

Kunkin kalenterikuukauden laskut on lähetettävä seuraavan kuukauden kuluessa.

7 §.

SOPIMUSSAKKO JA SOPIMUKSEN PURKAMINEN.

Jos tämän sopimuksen mukaisen tavarahan toimitus viivästyy yli 4 §:ssä mainitun ajan eikä viivästyminen ole johtunut 8 §:n mukaan huomioonotettavasta ylivoimaisesta esteestä, sitoutuu hankkija suorittamaan ministeriölle sopimussakkona kymmentuhatta Suomen markkaa (Smk. 10.000:—) kultakin viivästysviikolta tai sen osalta ja kutakin toimittamatta jätettyä tavaralajia (bensiniä, petrolia, naftaa) kohti. Ministeriö on oikeutettu vähentämään sopimussakon myös hankkijan mahdollisesta saatavasta valtiolta. Jos tavaraa ei ole yhden toimitusaikaa ylittävän kuukauden kuluessa toimitettu tai jos se ei ole tämän sopimuksen mukaista, on ministeriöllä oikeus purkaa tämä sopimus ja tilata tarvittava määrä laadultaan yhtä hyvää tavaraa muualta, ja hankkija on siinä tapauksessa velvollinen ministeriölle suorittamaan yllämainitun sopimussakon lisäksi mahdollisen ylihinnan ja asiasta aiheutuneet kustannukset ministeriön laskun mukaan.

8 §.

YLIVOIMAISET ESTEET.

Toteennäytettyjen ylivoimaisten esteitten (force majeure) sattuessa pidennetään toimitusaikaa vastaavasti, mutta ministeriöllä on oikeus purkaa tämä sopimus, jos tällainen este kestää kauemmin kuin kaksi kuukautta. Ilmoitus sattuneesta ylivoimaisesta esteestä on — jotta se otettaisiin huomioon — tehtävä kirjallisesti ministeriölle viiden (5) päivän kuluessa sen alkamisesta.

9 §.

RIITAISUUDET.

Tämän sopimuksen täyttämistä mahdollisesti aiheutuneet riitaisuudet, joista ei ole voitu muuten sopia, jätetään ensi asteessa Helsingin kaupungin raastuvanoikeuden ratkaistaviksi.

10 §.

Tätä sopimusta on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, joista toinen on ministeriöllä ja toinen hankkijalla.

Helsingissä, heinäkuun 31 päivänä 1934.

Ministeriön puolesta:

Arvi Oksala.
Ministeri

Hankkija:

SUOMALAINEN SHELL OSAKEYHTIÖ
A. J. Partanen.   **Ole Holmström.**

Teknillisen osaston päällikkö:

L. Stark.
Eversti

(Puolustusministeriön leima).

Mukana: Kuljetusmääräykset.